

Bir Kafeinsiz Kahve Lütfen, Lamalı Olsun...

Kuşkuculuk bu ya, bir kafaya oturup da kafeinsiz kahve sipariş ettiğinizde, önünüze gelen kahvenin gerçekten kafeinsiz olduğundan nasıl emin olacaksınız?! Bu derdinizi çözmek için lamalarla işbirliği içindeki Washington Üniversitesi Tıp Okulu araştırmacıları sayesinde, kendinizi bu deritten kurtulmuş sayabilir, rahat bir nefes alabilirsiniz.

Buluşun sınırı yok; araştırmacılar kafeine bağlanıp onu 'görünür' kılmayı başaracak bir molekül -bu durumda bir antikor- arayışıyla yola çıkmışlar. Çoğu hayvandaki antikorlar yüksek sıcaklıklarda bozulduğu halde, tam olarak bilinmeyen bir nedenle deve ve lamalardaki antikorlar daha sağlam bir kimyasal yapıya sahip ve 90°C gibi yüksek sıcaklıklarda bile işlev görmeyi sürdürüyorlar. Jack Ladenson liderliğindeki ekip de bu bilgiden yola çıkarak, önce bu hayvanlara kafein enjekte etmiş ve hayvanların kafeine karşı antikor üretmelerini sağlamışlar. Oluşan antikorları inceleyen araştırmacılar, daha sonra bunları, kahve içindeki kafeini ortaya çıkarma yetenekleri bakımından teste tabi tutmuş ve özellikle de lama antikorlarında sonucun olumlu olduğunu görmüşler. Bundan sonraki iş onlara göre oldukça basit: Kahveye ya da kafein içermesi olasılığı olan herhangi bir içeceğe (ilaçlar dahil) anında batırılacak lama antikorlu bir çubuk üretivermek. Sabahları söyle koyu ve sıcak bir kafeinli kahveyi hiçbirşeye değişmeyecek kahve tutkunlarını saymazsak, hayırlı olsun diyelim!

Nature, 12 Mayıs 2006

Filmlere Güvenmeyin

Kadın komada ve hastane yatağında yatmaktadır. Gözleri kapalı, yüzü ifadelessiz, kıpırtısız. Yanbaşında ona hüznle bakmakta olan kocası, bu şekilde geçen ayların söndüremediği bir umutla birden haykırarak yalvarmaya başlar kadına: "Hadi aç gözlerini, konuş benimle!" O da ne? Kadının gözkapakları titremeye, parmakları kıpırdamaya başlar. Birden pat! Gözler açılır: "Nerdeyim ben? Bana ne oldu?" İşte en azından ABD Mayo Kliniği nörologlarına saçlarını başlarını yolduran tipik bir film sahnesi.

Araştırmacılar, hem ABD hem de çeşitli ülkelerde 1970-2004 yılları arasında yapılan 30 filmi ele aldıkları araştırmada görmüşler ki, hastalardaki koma durumunu doğru biçimde temsil eden filmlerin sayısı 2. "Kişi aniden uyanıyor, onca yıllık komadan sonra herhangi bir fiziksel ya da ruhsal sorunu yok, kasları tıkr tıkr işliyor, cilt taptaze... adeta bir Uyuyan Güzel" diye dile getiriyorlar tepkilerini. Ele aldıkları filmlerden yalnızca bir tanesi komadaki kişiyi gözü kapalı göstermiş. Oysa, diyor araştırmacılar, gerçekte komadaki çoğu kişinin gözleri açıktır, hatta gözü kapalı da olsa, dış konuşmalar ya da ağrı-acıya tepki olarak göz-

lerini açabilirler.

Çalışmanın amacı filmlerdeki tıbbi yanlışları bulmaktan çok, insanların bunlardan ne şekilde etkilendiklerini, yakınları için karar vermek durumunda kaldıklarında bu etkileminin devreye ne derecede girdiğini anlamak. "Endişemiz, insanların bu sahnelerin gerçeği yansıttığı yanlışlığına kapılmaları" diyor araştırmacılarından Coen Wijdicks. Herhangi bir tıbbi eğitimi olmayan 72 kişiye, filmlerden gösterdikleri ilgili sahneler sonucunda, endişelerinin hiç de yersiz olmadığını anlamışlar. Sözcügelimi, komadayken parmaklarıyla mors kodlaması yapan bir koma hastasını izleyen kişilerin % 31 kadarı, bunun gerçekten de mümkün olabileceğini düşünmüş. Yine deneklerin % 40'tan fazlası, bir gün karar vermek durumunda kalırlarsa, izledikleri sahnelerin bu kararlarında etkili olacağını düşündüklerini itiraf etmiş. "Sinema bir sanat dalı ve sanatın özgürlüğüne saygımız var" diyor araştırmacılar. "Ancak, özellikle de gerçekçilik iddiasıyla çekilmiş sahnelerde, bir uzmanın görüşlerine de yer verilmesi, bu açıdan önemli"

American Academy of Neurology Basın Duyurusu, 9 Mayıs 2006

Erken Kalp Krizinde İki Zanlı Daha

California Üniversitesi (San Francisco), Celera Genomics firması ve Cleveland Clinic'in ortaklaşa yürüttüğü kapsamlı bir çalışma, erken kalp krizinde rol oynayan iki gen ortaya çıkardı. Bunlardan VAMP8 olarak bilinen birincisi, pıhtılaşmanın erken evrelerinde işlev gören bir protein kodluyor. Kalp damarlarının (koroner damarlar) kendilerinde gerçekleşen pıhtılaşmanın kalp krizinin en büyük tetikçisi olduğu düşünülürse, genin önemi ortada. HNRPUL1 adlı diğer gense, RNA etkinliğiyle ilgili.

2000'in üzerindeki hastanın klinik kayıtları ve gen varyasyonlarının (genin farklı türleri-

nin) geriye dönük olarak ve üç ayrı alt-çalışmayla incelendiği araştırma, bu konuda bugüne kadar yapılanların en kapsamlısı. Sonuçta, bu iki gen varyantından herhangi birini taşıyanlarda erken kalp krizi gelişme riskinin, hiç taşımayanlara oranla 2 kat olduğu yolunda. Genlerin ikisi de daha önce kalp kriziyle ilişkilendirilmiş değil. Araştırmacılar göre VAMP8 geninin riskteki rolü,

pıhtılaşma sürecini hızlandırması, erken başlatması ya da pıhtılaşmanın fazla uzun sürmesine neden olmak.

"Bundan sonraki adım, büyük grupları bu genleri taşıyıp taşımadıklarını anlamak üzere genetik taramaya tabi tutmak ve genlerin etkinliklerini moleküler düzeyde izlemek olacak" diyor araştırmacılarından John P. Kane. Hastaların dikkatle seçildiği, örnek özelliklerinin iyi tanımlandığı bu tür geniş kapsamlı çalışmaların, hem tanı hem de tedavi açısından yeni araçların geliştirilmesiyle sonuçlanacağına kesin gözüyle bakılıyor. Şimdilik ilk hedef, risk altında bulunanları önceden belirleyebilmeyi amaçlayan "Genetik Risk Ölçeği"nin ortaya çıkarılması.

University of California Basın Duyurusu, 11 Mayıs 2006